

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Β' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 4	ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ 1 ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ 2

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ:

Πασχάλη, Μ. & Σαββαντίδη, Γ. *Λατινικά Β' Τάξη Ενιαίου Λυκείου, Θεωρητική κατεύθυνση*. Εισαγωγή: Νικήτα, Δ. Ζ. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. 2000
Πασχάλη, Μ. & Σαββαντίδη, Γ. *Λατινικά Γ' Τάξη Ενιαίου Λυκείου, Θεωρητική κατεύθυνση*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β. 2000
Τζάρτζανου, Α. *Λατινική Γραμματική*. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Γενικός σκοπός της διδασκαλίας των Λατινικών είναι η εξοικείωση των μαθητών/τριών με τον λατινικό λόγο μέσω της γλωσσικής ανάλυσης και ερμηνείας επιλεγμένων κειμένων της λατινικής γραμματείας. Η φιλοσοφία του **Αναλυτικού Προγράμματος** των Λατινικών κινείται σε έξι άξονες:

1. Οι μαθητές/τριες να καλλιεργούν αναγνωστικές δεξιότητες.

Η ορθή ανάγνωση του κειμένου περιλαμβάνει: Εκφραστική ανάγνωση, Ορθό τονισμό των λέξεων και σύνδεση με την αναγνώριση ενός γραμματικού τύπου (π.χ. *pervenit*: ενεστώτας, αλλά *pervenit*: παρακείμενος / *habere*: β' συζυγίας, αλλά *legere*: γ' συζυγίας), Ορθή προφορά φθόγγων, Τήρηση των σημείων στίξης

2. Οι μαθητές/τριες να κατανοούν το κείμενο και να το μεταφράζουν σε άρτιο νεοελληνικό λόγο.

Οι μεταφραστικές δεξιότητες περιλαμβάνουν: Χωρισμό των περιόδων του κειμένου σε προτάσεις, Αναγνώριση των προσώπων και των χρόνων των ρημάτων, Διάταξη και σύνδεση των λέξεων, Συντακτική αναγνώριση των λέξεων, Ορθή απόδοση του κειμένου σε άρτιο νεοελληνικό λόγο, Κατανόηση του περιεχομένου του κειμένου

3. Οι μαθητές/τριες να συσχετίζουν το κείμενο με τον δημιουργό στον οποίο ανάγεται, το ιστορικό πλαίσιο και το συγκεκριμένο του.

Στην ερμηνευτική απόδοση του κειμένου γίνεται:

- Αναφορά στον χώρο, τον χρόνο, τα πρόσωπα και τα γεγονότα
- Σύνδεση του δημιουργού στον οποίο ανάγεται το κείμενο με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο της εποχής του

Τα κείμενα εξετάζονται σε σχέση με το επικοινωνιακό πλαίσιο στο οποίο ανάγονται, με τον δημιουργό και την εποχή τους. Στον σκοπό αυτό συμβάλλουν οι εισαγωγές που προτάσσονται των κειμένων στο σχολικό εγχειρίδιο, ενώ για την αποτελεσματικότερη ένταξη των κειμένων στο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό τους περιβάλλον, αξιοποιείται και η Εισαγωγή στην αρχή του βιβλίου της Β' Λυκείου.

4. Οι μαθητές/τριες να αντιλαμβάνονται τον ιδιάζοντα ιδεολογικό πλούτο της ρωμαϊκής κοινωνίας επισημαίνοντας αξίες των Ρωμαίων που αποτυπώνονται και προβάλλονται στα κείμενα.

Μέσα από τα κείμενα προβάλλεται ο σημαντικός ρόλος της λατινικής λογοτεχνίας στην ηθική, πνευματική και ψυχική καλλιέργεια του ατόμου και γίνονται κατανοητές τόσο οι αξίες που διέπουν τον κλασικό

ελληνορωμαϊκό κόσμο όσο και η συμβολή του τελευταίου στη διαμόρφωση του νεότερου ευρωπαϊκού πολιτισμού.

5. Οι μαθητές/τριες **να αναγνωρίζουν λέξεις της λατινικής που παρουσιάζουν ετυμολογική συγγένεια με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες. Να συνειδητοποιούν τον βαθμό επίδρασης της λατινικής στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες, εμπλουτίζοντας παράλληλα το λεξιλόγιό τους.**

Η ανάδειξη των συνεκτικών στοιχείων και των κοινών τόπων ανάμεσα στις γλώσσες συμβάλλει στη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και στην απόκτηση γλωσσικής **συνειδητότητας**.

6. Οι μαθητές/τριες **να κατέχουν τα εκάστοτε διδακτέα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα.**

Τα γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα διδάσκονται συστηματικά, καθώς η γνώση τους αποτελεί προϋπόθεση για την κατάκτηση της λατινικής γλώσσας. Νοείται ότι πρέπει να γίνεται σπειροειδής επαναφορά όλων των φαινομένων μέσω ασκήσεων εμπέδωσης, όποτε αυτό κρίνεται σκόπιμο. Σημαντική είναι η διασύνδεση των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων της λατινικής με τα αντίστοιχα της αρχαίας ελληνικής, ώστε να κατανοηθούν καλύτερα (π.χ. τα γερουνδιακά διδάσκονται σε συνάρτηση με τα ρηματικά επίθετα σε -τέος, η αφαιρετική απόλυτος σε συνάρτηση με τη γενική απόλυτο).

Η φιλοσοφία του Αναλυτικού Προγράμματος των Λατινικών αποσκοπεί στη συνεχή επικαιροποίηση του μαθήματος και στη διασύνδεσή του με τη σύγχρονη πραγματικότητα.

Βλ. επίσης εκτενέστερο κείμενο στην ιστοσελίδα του μαθήματος (στο ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ), με τίτλο **«Η φιλοσοφία των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων στα Λατινικά»**.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Οδηγίες:

- 1) Οι κύριοι όροι της πρότασης και οι προσδιορισμοί (ομοιόπτωτοι, ετερόπτωτοι, εμπρόθετοι, επιρρηματικοί) σημειώνονται στον Προγραμματισμό μόνο κατά την πρώτη εμφάνισή τους σε υπό μετάφραση κείμενο, έστω και αν αυτοί συναντώνται ξανά με την ίδια ή και με διαφορετική χρήση. Έτσι, π.χ. ο εμπρόθετος προσδιορισμός «de + αφαιρετική» εμφανίζεται στο Μάθημα Ι, όπου δηλώνει αναφορά, αλλά και στο Μάθημα VII, όπου δηλώνει προέλευση. Στον Προγραμματισμό, όμως, σημειώνεται μόνο στο Μάθημα Ι.
- 2) Κατά τη διδασκαλία των δευτερευουσών προτάσεων γίνεται αναφορά σε αντίστοιχα παραδείγματα **από όλα τα Μαθήματα** της Β' και της Γ' τάξης.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ.

ΜΑΘΗΜΑ XXXVII: Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ

1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Επιρρηματικές συμπερασματικές προτάσεις
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.

4

	ΜΑΘΗΜΑ XXXVIII: Η ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙΚΙΛΙΑΣ	
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Χρονικές προτάσεις • Οι χρήσεις του cum (βλ. και Μαθήματα XIV, XV, XXIV)	5
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XXXIX: ΕΝΑ ΠΡΟΤΥΠΟ ΙΔΑΝΙΚΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Υποθετικές προτάσεις / Υποθετικοί λόγοι	5
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XL: ΑΚΛΟΝΗΤΗ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΙΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΑΤΟΡΑ	
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Εναντιωματικές και Παραχωρητικές προτάσεις	5
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XLI: ΜΙΛΑ ΓΙΑ ΝΑ ΣΕ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΟΥΝ, ΟΧΙ ΓΙΑ ΝΑ ΜΙΛΑΣ	
	<u>Το κεφάλαιο αυτό παραλείπεται εντελώς.</u>	
	ΜΑΘΗΜΑ XLII: Ο ΚΙΚΕΡΩΝΑΣ ΚΑΙ Η ΣΥΝΩΜΟΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΙΛΙΝΑ	
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Αναφορικές προτάσεις: - Επιθετικές αναφορικές: προσδιοριστικές, προσθετικές - Επιρρηματικές αναφορικές - Ουσιαστικές αναφορικές	5
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του	

	ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XLIII: Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ	5
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Ευθείες ερωτήσεις ολικής και μερικής άγνοιας	
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XLIV: Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΤΥΡΑΝΝΩΝ	5
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Πλάγιες ερωτήσεις ολικής και μερικής άγνοιας • Προσδιορισμοί: - Ετερόπτωτοι: δοτική (κατηγορηματική) του σκοπού	
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XLV: ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΑΠΤΕΡΩΝΕΙ ΤΟ ΗΘΙΚΟ ΤΩΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΩΝ	5
1.	Μετάφραση, σύνταξη και ερμηνευτική απόδοση του κειμένου	
2.	Επισήμανση κοινών λέξεων και κοινών ριζών της λατινικής γλώσσας με την αρχαία και νέα ελληνική και τις σύγχρονες λατινογενείς γλώσσες	
3.	Συντακτικό φαινόμενο: • Βουλευτικές προτάσεις Συντακτικό φαινόμενο Μαθήματος XLVII: • Ενδοιαστικές προτάσεις	
4.	Σύνδεση με το ευρύτερο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτιστικό πλαίσιο στο οποίο ανάγεται το κείμενο. Ερμηνεία του κειμένου με την προσέγγιση κεντρικών ιδεών του ρωμαϊκού κόσμου που αναδεικνύονται από αυτό.	
	ΜΑΘΗΜΑ XLVI: ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΜΠΑΙΝΕΙ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΟ ΑΤΟΜΙΚΟ	
	<u>Το κεφάλαιο αυτό παραλείπεται εντελώς.</u>	
	ΜΑΘΗΜΑ XLVII: Ο ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΑΡΕΣΚΕΙΑ ΤΗΣ ΚΟΡΗΣ ΤΟΥ ΙΟΥΛΙΑΣ	
3.	Συντακτικά φαινόμενα: βλ. Μάθημα XLV	
	ΜΑΘΗΜΑ XLVIII: ΤΟ ΕΛΑΦΙ ΤΟΥ ΣΕΡΤΩΡΙΟΥ	

	<u>Το κεφάλαιο αυτό παραλείπεται εντελώς.</u>	
	ΜΑΘΗΜΑ ΧΛΙΧ: Η ΠΟΡΚΙΑ ΚΑΙ Ο ΒΡΟΥΤΟΣ	
3.	Συντακτικά φαινόμενα: βλ. Μάθημα XXXIII	
	ΜΑΘΗΜΑ L: Η ΦΤΩΧΕΙΑ ΚΑΙ Η ΑΠΛΗΣΤΙΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	
	<u>Το κεφάλαιο αυτό παραλείπεται εντελώς.</u>	
	ΘΕΜΑΤΟΓΡΑΦΙΑ	5
	Επαναλήψεις - Διαγωνίσματα Ανακοίνωση γραπτών εργασιών – πρότζεκτ	5
	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ: 1. Αν και όπου κρίνεται σκόπιμο, κάποιες από τις περιόδους που διατίθενται για Θεματογραφία και για Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα μπορεί να αφιερώνονται στη διδασκαλία συγκεκριμένων Μαθημάτων. 2. Η ανακοίνωση γραπτών εργασιών - πρότζεκτ μπορεί να γίνεται και κατά τη διδασκαλία των Μαθημάτων.	
	ΣΥΝΟΛΟ	49

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Δύο Διαγωνίσματα 45'/40'	i. Προφορική επίδοση (συμμετοχή μαθητή/ μαθήτριας στην τάξη, κατ' οίκον εργασία) ii. Γραπτές εργασίες – πρότζεκτ (εκπόνηση και παρουσίασή τους στην τάξη) iii. Άλλες εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης